

Handläggare
Krister Stralström
Telefon: 08-50829758

Till
Kommunstyrelsen

Remiss av Betänkandet Vägen mot utfasning (SOU 2026:33)

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2026/837

Sammanfattning av remissen

Utredningen om styrmedel för ett fossilfritt samhälle har haft i uppdrag att föreslå styrmedel för att fasa ut fossila bränslen i de sektorer som omfattas av EU:s ansvarsfördelningsförordning (ESR), där bland andra transportsektorn ingår. Förslagen ska bidra till att Sverige uppfyller sina EU-åtaganden till 2030 och det långsiktiga klimatmålet till 2045 på ett kostnadseffektivt, samhällsekonomiskt effektivt, säkert och acceptabelt sätt.

Utredningen bedömer att nu beslutade styrmedel inte är tillräckliga. Betänkandet innehåller därför ett samlat paket med en successivt höjd och förändrad reduktionsplikt, förstärkta incitament för elektrifiering, förlängda klimatpremier för tunga fordon och arbetsmaskiner samt förändringar av energi- och fordonsbeskattningen. Reduktionsplikten föreslås uppgå till 21 procent 2028, 23 procent 2029 och 25 procent 2030 och därefter anpassas genom återkommande kontrollstationer.

Förslagen omfattar även subkvoter för avancerade biodrivmedel och förnybara drivmedel av icke-biologiskt ursprung, framtida inkludering av rena och höginblandade förnybara drivmedel i reduktionsplikten, sänkt energiskatt på el samt förenklade regler för miljözoner. Lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel, den så kallade pumplagen, föreslås upphöra vid utgången av 2027.

Beredning

Kommunstyrelsen har remitterat Betänkande Vägen mot utfasning till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen AB Familjebostäder, Stockholms Stads Parkerings AB, Stockholms Hamn AB samt Stockholm Vatten och Avfall AB

Bolag Stockholms Stads Parkerings AB och Stockholms Hamn AB har inget att erinra varför bolagen valt att inte svara på remissen. Nedan följer koncernledningens samlade bedömning samt en sammanfattande redovisning av dotterbolagens remissvar.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen tillstyrker i huvudsak utredningens förslag och delar bedömningen att styrningen behöver bli mer långsiktig, förutsägbar och sammanhållen för att Sverige ska kunna uppfylla sina klimatåtaganden. En kombination av elektrifiering och hållbara förnybara drivmedel behövs under omställningen. Styrmedlen bör utformas så att investeringar i fordon, arbetsmaskiner, laddinfrastruktur och produktion av förnybara drivmedel kan planeras med tillräcklig framförhållning.

Utfasningen behöver samtidigt genomföras så att samhällsviktiga kommunala verksamheter kan upprätthålla driftsäkerhet, kontinuitet och beredskap. Elektrifiering är en central del av omställningen, men är inte i alla användningsfall tillräcklig med dagens teknik och tillgång till nätkapacitet och laddinfrastruktur. För verksamheter som måste fungera även vid längre elavbrott eller andra störningar behöver styrningen ge utrymme för redundans och flera fossila eller förnybara energibärare.

Koncernledningen framhåller vidare vikten av nationell samordning av miljökrav i offentlig upphandling. Gemensamma definitioner, långsiktiga kravnivåer och praktiskt användbar vägledning minskar risken för att kommuner och kommunala bolag behöver utveckla egna modeller. Kraven behöver även kunna anpassas till de särskilda förutsättningarna för samhällsviktig verksamhet, tunga transporter och arbetsmaskiner.

9.2 och 9.3 Stöd till tunga fordon och arbetsmaskiner med nollutsläpp

Koncernledningen tillstyrker att klimatpremierna för tunga lastbilar och arbetsmaskiner förlängs och att stödet för arbetsmaskiner samordnas. Inköpskostnaden är fortfarande hög och utbudet begränsat inom flera maskinkategorier. Stöden bör vara långsiktiga och teknikneutrala samt följas upp mot fordonens och maskinernas totalkostnad, tekniska mognad och faktiska användningsförutsättningar.

Omställningen är beroende av att laddinfrastruktur och tillräcklig nätkapacitet finns där tunga fordon och arbetsmaskiner utgår från och används. Planering och stöd bör därför omfatta hela systemet, inte enbart inköpet av fordonet eller maskinen. Samhällsviktig

verksamhet och dess logistik bör uttryckligen beaktas. Vid utformningen av miljözoner behöver det samtidigt säkerställas att nödvändiga arbeten för exempelvis reparation och underhåll av exempelvis vatten- och avloppsinfrastruktur kan utföras även när tillgången till utsläppsfria arbetsmaskiner är begränsad.

10 Reduktionsplikten och förnybara drivmedel

Koncernledningen tillstyrker inriktningen att successivt höja reduktionsplikten och samtidigt göra systemet mer flexibelt och kostnadseffektivt. Återkommande kontrollstationer, utökade möjligheter att spara utsläppsminskningar mellan år samt mekanismer för att hantera allvarliga marknadsstörningar kan bidra till ökad förutsägbarhet. Förändringar bör dock kommuniceras med god framförhållning så att berörda aktörer kan anpassa investeringar, upphandlingar och avtal.

Biogas som produceras av avloppsslam, matavfall och andra kommunala restflöden bidrar både till minskad användning av fossila bränslen och till en resurseffektiv och cirkulär hantering av avfall. Förutsättningarna för sådan produktion påverkas direkt av efterfrågan, skatteregler och utformningen av reduktionsplikten. Koncernledningen är därför positiv till att avancerade biodrivmedel och biogas ges särskilda incitament, men anser att konsekvenserna för kommunala biogasproducenter behöver analyseras mer utförligt. Eventuella förändringar i styrningen av energigaser, rena biodrivmedel och höginblandade biodrivmedel behöver beredas i dialog med producenter och användare. Det bör säkerställas att det inte uppstår ett glapp mellan stöd- och skattesystem och att lokalt producerad biogas från restprodukter inte missgynnas. Styrningen bör utgå från den samlade klimat- och resursnyttan och ge förutsättningar för fortsatt användning av förnybara drivmedel där elektrifiering är tekniskt svår eller där beredskapsskäl motiverar alternativa energibärare.

12 Trygg försörjning av flytande drivmedel under utfasningen

Koncernledningen instämmer i att en trygg försörjning av flytande drivmedel behöver säkerställas under utfasningen.

Beredskapsplaneringen behöver omfatta även rena biodrivmedel, såsom HVO100 och B100, och beakta att elförsörjningen kan vara störd vid höjd beredskap. Lokal produktion av biogas och andra förnybara drivmedel kan samtidigt bidra till minskat importberoende och stärkt energiberedskap.

Koncernledningen motsätter sig inte att pumplagen upphävs, men framhåller att konsekvenserna för tillgången till HVO100, biogas och andra rena förnybara drivmedel behöver följas. Kommunala bolag har fordon och upphandlade transporttjänster där sådana

drivmedel följer av stadens miljökrav. Om tillgången minskar behöver nationella styrmedel och kommunala krav kunna anpassas samordnat och med rimlig övergångstid.

14 Konsekvensanalys

Koncernledningen anser att konsekvensanalysen bör kompletteras i fråga om kommuner och kommunala bolag som producenter av biogas, beställare av transporter och entreprenader samt ansvariga för samhällsviktig verksamhet. Analysen behöver omfatta effekter på investerings- och driftskostnader, leveranstrygghet, tillgång till entreprenörer samt behovet av reservlösningar och alternativa energibärare.

Styrmedlen för utsläpp inom ESR-sektorn behöver även samordnas med styrningen inom EU:s utsläppshandelssystem ETS 1. För avfallsområdet bör avfallshierarkin och utsortering av fossil plast fortsatt vara utgångspunkten. Koldioxidavskiljning kan hantera kvarvarande utsläpp från den förbränning som ändå sker, men bör inte utformas så att incitamenten för förebyggande, återanvändning och materialåtervinning försvagas.

Underremisser

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vatten och Avfall AB är positivt till utredningens ambition. Bolaget framhåller att biogas från kommunala restflöden behöver stabila ekonomiska villkor och att konsekvenserna för kommunala biogasproducenter behöver analyseras närmare. Styrningen bör premiera samlad klimatnytta och cirkulära lösningar samt undvika glapp mellan stöd- och skattesystem.

Omställningen behöver enligt bolaget förenas med kontinuitet och beredskap. Beredskapslagring bör omfatta rena biodrivmedel, lokal biogasproduktion bör främjas och laddinfrastruktur och nätkapacitet planeras utifrån samhällsviktiga behov. Bolaget efterfrågar även nationellt samordnade upphandlingskrav, långsiktigt stöd till arbetsmaskiner och miljözonsregler som möjliggör nödvändigt underhåll av vatten- och avloppsledningsnätet. Inom avfallsområdet bör materialåtervinning och utsortering av fossil plast prioriteras, medan koldioxidavskiljning inriktas mot kvarvarande utsläpp.

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

AB Familjebostäder tillstyrker en höjd reduktionsplikt som ett realistiskt och kostnadseffektivt sätt att minska transportsektorns utsläpp. Bolagets egna fordon är eldrivna, medan andelen elbilar bland hyresgästerna är cirka sex procent. Bolaget bedömer att

klimatnyttan av att avskaffa pumplagen kan kompenseras genom reduktionsplikten, men att tillgången till HVO100 kan minska. Det kan påverka fordon och transporttjänster som har upphandlats med HVO100 enligt stadens miljökrav, vilka behöver uppdateras genom ett nytt beslut om förslaget genomförs.

Anette Scheibe Lorentzi
Vice vd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anette Scheibe Lorentzi, Vice vd	2026-09-22